

MIA VEPSÄLÄINEN

Julkaisupisteet ja Maaseudun Uusi Aika

Alkuvuodesta on käyty kiivasta keskustelua tiedejulkaisujen pisteytyksestä liittyen Tieteellisten seurain valtuuskunnan toteuttamaan Julkaisufoorumi-hankkeeseen. Hankkeen tavoitteena on luoda järjestelmä tieteellisen julkaisutoiminnan arviointiin. Itse Julkaisufoorumi-luokituksen on tarkoitus toimia yliopistojen koko tieteellisen julkaisu-tuotannon laadun indikaattorina opetus- ja kulttuuriministeriön käyttämässä yliopistojen valtionrahoitusmallissa vuodesta 2015 alkaen (<http://www.tsv.fi/julkaisufoorumi/index.html>).

Suomen kasvatustieteellinen seura laati tammikuussa kannanoton koskien Julkaisufoorumi-luokitusta. Siinä todettiin, että vaikka tieteellisten julkaisujen arviointi ja tutkimuksen laadun kontrollointi ovat keskeinen osa tieteellistä toimintaa, julkaisujen pisteyttämiseen liittyy myös ongelmia. Yksi ongelmista on pisteytysjärjestelmien kyvyttömyys huomioida tieteen- ja tutkimusalojen eroja. On hankalaa ja jopa mahdotonta verrata keskenään eri tieteenalojen julkaisukäytäntöjä. Esimerkiksi maaseutututkimuksen osalta ongelma liittyy erityisesti kansainvälisen julkaisemisen merkityksen korostumiseen kotimaisten julkaisujen kustannuksella. Kolmiportaisessa luokituksessa korkeimmat tasot 2 ja 3 korostavat voimakkaasti kansainvälisyyttä. Kotimaiset tieteelliset julkaisut, kuten MUA, sijoittuvat käytännössä luokituksen alimmalle 1 tasolle.

Luokittelu heikentää kotimaisten julkaisujen arvostusta ja haluttavuutta julkaisukanavana. Monilla aloilla kansallinen julkaisuseula on kuitenkin yhtä tiukka ja arviointi vähintään yhtä laadukasta kuin ulkomaisissa julkaisuissa. Sekä koti- että ulkomaisilla julkaisuilla on myös oma arvonsa ja tarkoituksensa. Lisäksi koti- ja ulkomaisen julkaisemisen painoarvo vaihtelee merkittävästi eri tutkimusaloilla. Pisteidenkeruu ajanee monet tutkijat tavoittelemaan artikkeleiden julkaisemista kansainvälisissä, korkealle listatuissa, jopa useiden vuosien mittaisen prosessin vaativissa lehdissä, jotka eivät välttämättä edes tavoita oikeaa kohdeyleisöä. Löytyykö enää voimavaroja tuottaa materiaalia kotimaisiin, oman alan julkaisuihin ja tiedeyhteisön ulkopuoliselle yleisölle.

Onko pisteytysjärjestelmien myötä vaarana tutkimusten tekeminen tulevaisuudessa yksinomaan kansainväliselle tiedeyhteisölle? Monitieteinen ja monialainen maaseutututkimus on hyvä esimerkki kotimaisen julkaisemisen tärkeydestä. Jos kotimaisen tutkimuksen raportointi jää tekemättä täällä, menettämme helposti olennaista tietoa suomalaisen maaseudun kannalta tärkeistä kysymyksistä.

Suomenkielisen julkaisemisen arvostuksen aleneminen voi näkyä herkästi siinä, että kotimaisiin julkaisuihin tarjotaan kiireellä tehtyjä, keskeneräisiä ja suurpiirteisesti englannista käännettyjä käsikirjoituksia, jotka syntyvät tärkeämpien englanninkielisten artikkeleiden sivutuotteita. Tämä siirtää vastuuta artikkeleiden laadusta yhä enemmän kotimaisille tiedejulkaisuille. MUA:ssa julkaistujen artikkelien laatua on pyritty ylläpitämään muun muassa kehittämällä kirjoittajien ja arvioijien ohjeistuksia sekä arviointikäytäntöjä. Tätä työtä on tarkoitus jatkaa tarpeen mukaan myös tulevaisuudessa, sillä kirjoitusten sisällön ja sanoman ymmärrettävyys palvelee paitsi lukijoita myös kirjoittajia itseään.

Uskon, että maaseutututkimuksessa tarvitaan myös jatkossa laadukasta kotimaista julkaisukanavaa. Tutkijoilta odotetaan nykyisin aiempaa enemmän yhteiskunnallista osallistumista, vaikuttamista ja tutkimustulosten popularisointia. Tätä palvelee tutkimustulosten julkaiseminen esimerkiksi MUA:n kaltaisessa monipuoliselle yleisölle suunnatussa, kotimaisessa julkaisussa. Korkeatasoisen tiedejulkaisemisen ohella mietimmekin jatkuvasti keinoja kehittää MUA:n sisältöä moninaiselle yleisöllemme helpommin lähestyttäväksi ja omaksuttavaksi. Tässä numerossa aloittaa lehden uusi kolumnisti. Kolumnien tarkoitus on herättää ajatuksia ja toivottavasti myös keskustelua suomalaisen maaseudun tärkeistä ja ajankohtaisista kysymyksistä.

Laadukkaan ja kiinnostavan kotimaisen maaseutututkimuksen ja -politiikan lehden tekeminen on ennen kaikkea kirjoittajien ja lukijoiden käsissä. MUA:n toimituksessa tavoitteemme on tukea tätä parhaamme mukaan. Otammekin mielellämme vastaan ideoita ja palautetta koskien lehden sisältöä ja muita toimituksellisia kysymyksiä.

